

ספר
בעל שם טוב
על התורה

עם פירוש
בלבני משכן אבנר
חלק א

בעל שם טוב על התורה

כאשר באנו לעסוק בספר קה"ק הבעש"ט הק', להוי ידוע שבין שדרכו בקודש לדבר בהעלם גדול מאד, כדרכם של קדושים להיות נאמני רוח שומרי סוד. לכך קמלנו רבות לפענח לשונו הנעלמת, ואין בדברינו חידוש כלל על דבריו, אלא הפשטת מעט מן הלבושים שהלביש הק' הבעש"ט, על סנת להעלים דבריו, ואנו הלכנו רכיל ונלינו מעט מדבריו הק'.

פרשת בראשית

א. בראשית, קבלתי מהרב המוכיח שאמר בשם הבעש"ט נ"ע שכשיבא משיח במזרה בימינו, ידרוש כל התורה מרישא לסיפא על כל הצירופים שבכל תיבה ותיבה, ואחר כך יעשה מכל התורה תיבה אחת, ויעלו צירופים לאין מספר, וידרוש כל הצירופים.

בלבבי מסכן אבנה

כאן נקודת יושר, וכל תיבה היא לעצמה, בחי' ראש תוך וסוף. אבל מצד המסיפא לרישא, שהוא מצד העיגולים, נערץ סופן בתחילתן, והכל אחרות פשוטה. ולכך כל התורה היא תיבה אחת בלי פירוד. ובתיבה זאת יעלו הצירופים עד אין מספר ומשיח ידרוש את כל הצירופים.

ננסה בע"ה להרחיב את הדברים. כתוב כאן שיש שתי כחינות בתורה, בחי' אחת שכל תיבה היא לעצמה, ובחי' שניה, שכל התיבות כולן הן

שני חלקים בגילוי של משיח הנה כתוב כאן שבביאת המשיח יש שני שלבים, ראשית המשיח ידרוש את כל התורה מרישא לסיפא, כל תיבה לעצמה על כל צירופיה [שענין הצירופים ידוע מספר יצירה שתי אבנים בונות שני בתים, שלש ששה וכו']. ואח"כ, בשלב שני מסיפא לרישא שהרי נערץ סופן בתחילתן, ומשיח יעשה מכל התורה תיבה אחת.

כלומר שמצד המרישא לסיפא הוא ידרוש כל תיבה ותיבה לעצמה, כי יש

בלבבי מסכן אבנה

ההתחברות אל הרצון המגד
הידיעה.

אם אדם מתחבר לנקודה של אין עוד מלבדו כפשוטו בלבד, והוא עוזב את הפעולה שטובה מההעדר, הרי הוא מדבק עצמו רק לבלתי בעל גבול, וזו היא נקודת הרע, שההתחברות אליה רעועה, כי הרי יש לנו אמונה שיש נבראים. ולכן אין שייך להתחבר רק להעדר.

אבל אם אדם מתחבר לנבראים וגם מתחבר לאין עוד מלבדו, אזי אע"פ שהחיבור לאין עוד מלבדו אינו שלם, כי סוף כל סוף הוא מחובר לנקודת הגבול, [שלפי ערכו הגבול אינו נתפס כחלק מן הא"ס] נמצא שהוא מחובר לשניהם בשלימות האפשרית לו.

נמצא א"כ שהשי"ת נתן לנו את שתי הדרכים מראש. מצד אחד הוא נתן לנו את ההגדרה שהפעולה טובה מההעדר, אולם מ"מ הפעולה היא לא קדמונית - לא מצד יחס של זמן כאמור לעיל, אלא מצד שהבחנה הפנימית יש בה הבחנה של טוב לו שלא נברא, שהרצון התנגד ליריעתו, והשי"ת לא רוצה כביכול שיהיו נבראים. ורצון זה גופא מאיר לנבראים, ועי"ז יש את האפשרות לנבראים להתחבר לנקודה

שיש כח בברואים שכביכול מאיר בתוכם הבחנה שלמעלה מהגבול.

מצד הבעל גבול ההתחברות אליה הוא בכחי' של רע, כי רע פירושו התחברות רעועה והתחברות לבלתי בעל גבול כנקודה מוחלטת, היא נקודה רעועה שלא יכול להיות לה קיום.

ולפ"ז נבין את המבואר כאן, שה' ידע שהפעולה טובה אלא שבזמן הקדום הוא לא רצה בה. בפשוטן של דברים הוא ענין של זמן, שידע שטוב לברוא נבראים והרצון רצה מתחילה לברוא רק בזמן פלוני. אבל בעומק אינו כן, אלא הכונה היא שיש את הנקודה שהשי"ת ברא את הבריאה, והוא החיבור הפנימי שיש לנו לנקודת הגבול, והוא ענין הידיעה שידע שהפעולה טובה מההעדר, והוא החיבור אל הטוב. ומאיך יש לנו גם הארה פנימית שהשי"ת התנגד ברצונו שיהיו נבראים, והיא מאירה לנו ההתנגדות. לא שהיה התנגדות לנבראים ואינה מאירה לנבראים, אלא ההתנגדות הזאת מאירה לנבראים גם אחר הבריאה, והיא הנקודה שאין עוד מלבדו כפשוטו, שלפיה אין נבראים כלל. והיא שורש כח ההעדר שבנבראים, שתולדתו גבורות ויסורים.